

Sygn. akt III C 85/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2018 roku

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie III Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR del. Karol Kopcewicz

Protokolant: Sylwia Muszyńska

po rozpoznaniu w dniu 11 grudnia 2018 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa G. D.

przeciwko I. C.

o ustalenie

I. ustala, że umowa pożyczki nr (...) zawarta pomiędzy I. C. a G. D. we W. w dniu 14 marca 2017 roku jest nieważna,

II. zasądza od I. C. na rzecz G. D. 10417 (dziesięć tysięcy czterysta siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt III C 85/18

UZASADNIENIE

G. D. wniosła pozew przeciwko I. C. o ustalenie, że umowa pożyczki nr (...) zawarta pomiędzy powódką a pozwanym we W. w dniu 14 marca 2017 r. jest nieważna, ewentualnie o ustalenie, że umowa pożyczki nr (...) jest nieważna w zakresie:

1. ustanowionego sposobu zabezpieczenia na prawie własności lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w G. w budynku nr (...) przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w Głogowie V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi KW nr (...) wraz ze związanym z nim udziałem we własności gruntu oraz części wspólnych budynku
2. wynikającego z przyjętego w umowie przedmiotu zabezpieczenia – zobowiązania stron do zawarcia w terminie 14 dni od daty umowy pożyczki, aktu notarialnego przewłaszczenia na zabezpieczenie prawa opisanego w § 4 pkt 2 umowy,
3. ustanowionego sposobu zabezpieczenia polegającego na poddaniu się przez powódkę egzekucji z całego swojego majątku w zakresie zapłat wszelkich należności z umowy pożyczki, do kwoty 324 000 zł (§ 4 pkt 2B umowy)
4. prawa pozwanego do naliczania odsetek karnych za opóźnienie, w maksymalnej dopuszczalnej wysokości na dzień zawarcia umowy, tj. 2-krotności odsetek ustawowych, zgodnie z art. 481 k.c. (§ 2 pkt 3 umowy),
5. postanowień dotyczących naliczania przez pozwanego prowizji od rat kredytu spłaconego przed terminem w tym również naliczania „prowizji od prowizji”
6. postanowień dotyczących naliczania przez pozwanego „opłaty administracyjnej za każdy miesiąc trwania pożyczki w wysokości 175,30 zł (§ 2 pkt 10 umowy)

7. postanowień dotyczących opłat windykacyjnych i egzekucyjnych wskazanych w pkt 16 umowy

8. opłaty za wystawianie zaświadczeń związanych z wygaśnięciem umowy pożyczki, kopii dokumentów dotyczących dokonanych transakcji: 300 zł (§ 2 pkt 17 umowy).

Powódka wniosła ponadto o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew I. C. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

I. C. w 2017 r. rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej, w ramach której udzielał pożyczek zabezpieczanych umowami przeniesienia własności nieruchomości na zabezpieczenie. W tym celu I. C. zaznajomił się z obowiązującymi przepisami prawa. Informacji w tym zakresie poszukiwał przede wszystkim w Internecie. Ponadto założył stronę internetową, na której ogłaszał swoje usługi. I. C. przygotował wzory umów, a także wybrał kancelarię notarialną do obsługi prawnej jego działalności. I. C. udzielił co najmniej 3 pożyczek w ramach prowadzonej działalności odpowiadając jednak na wiele ofert ich zaciągnięcia, zaprzestał prowadzenia tej działalności tylko i wyłącznie na zmianę przepisów prawa i wejście w życie ustawy o kredycie hipotecznym. Nie zarejestrował jednak prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Na początku 2017 r. na ogłoszenie zamieszczone przez I. C. na stronie internetowej odpowiedział L. D.. Obaj rozpoczęli negocjację w zakresie zawarcia umowy pożyczki. L. D. w tym okresie pozostawał w trudnej sytuacji finansowej. Ostatecznie I. C. odmówił L. D. zawarcia umowy pożyczki z uwagi na fakt, iż ten nie posiadał majątku, który mógłby stanowić zabezpieczenie wiarygodności pożyczkodawcy. Następnie L. D. zaproponował, by pożyczkę zawarła jego matka – G. D. (dowód: kopia korespondencji e-mail k. 77-95, wezwania do zapłaty, korespondencja egzekucyjna k. 20-43, zeznania świadka L. D. e-protokół (...):42-1:09:45 k. 176, zeznania świadka B. D. e-protokół (...):09:46-1:31:25 k. 177, zeznania powódki e-protokół (...):31:36-1:58:20 k. 178, zeznania pozwanego e-protokół (...):58:21-3:00:18 k. 179).

W dniu 14 marca 2017 r. I. C. (zwany dalej także: Pożyczkodawcą), działając jako przedsiębiorca, zawarł z G. D. (zwaną dalej również: Pożyczkobiorcą) umowę pożyczki (...), na mocy której Pożyczkodawca udzielił Pożyczkobiorcy pożyczki pieniężnej w kwocie 100 000 zł, a Pożyczkobiorca zobowiązał się do spłaty całości pożyczki zgodnie z harmonogramem bez wezwania, na konto bankowe Pożyczkodawcy.

Strony zgodnie wskazały, że kwota 18 000 zł przekazana została gotówką do rąk Pożyczkobiorcy przed podpisaniem umowy pożyczki, zaś kwota 82 000 zł przekazana zostanie w terminie 3 dni na rachunek bankowy należący do G. D. (dowód: oświadczenie k. 130, umowa przywłaszczenia k. 57-64, umowa pożyczki k. 65-74).

Pożyczka zawarta została na okres od 14 marca 2017 r. do 5 kwietnia 2022 r. (§ 2 pkt 1 umowy, §10 pkt 10). G. D. w przedmiotowej umowie zobowiązała się zwrócić kwotę pożyczki wraz z należnymi odsetkami oraz wszelkimi kosztami (§2 pkt 2 i 3 umowy). Całkowity koszt pożyczki w pełnym okresie 60 miesięcy ustalony został na 62 000 zł § 10 pkt 11 umowy).

Strony ustaliły, że oprocentowanie umowne pożyczki będzie stałe i będzie wynosiło 10% w skali roku, zaś karne odsetki umowne za zwłokę w spłacie wynosić będą 2-krotność odsetek ustawowych obowiązujących w chwili wystąpienia zaległości (§ 2 pkt 4 i 5 umowy).

Strony ustaliły również prowizję za udzielenie pożyczki w kwocie 24 000 zł, której spłata rozłożona została na nieoprocentowane raty. Strony uzgodniły, że rata prowizji doliczana będzie do każdej raty pożyczki, w wysokości 400 zł jako część każdej raty. W przypadku wcześniejszej spłaty prowizja od nie spłaconej części prowizji za udzielenie pożyczki powiększy ostatnią ratę pozostałą do spłaty, o nie spłaconą kwotę prowizji (§ 2 pkt 8 umowy).

G. D. zobowiązała się również do zapłaty opłaty administracyjnej (operacyjnej za obsługę pożyczki) za każdy miesiąc trwania pożyczki w kwocie 175,30 zł, doliczanej do każdej raty pożyczki (§ 2 pkt 10 umowy).

W § 4 umowy strony ustaliły, że przedmiotem zabezpieczenia wierzytelności wynikających z umowy pożyczki stanowić będzie prawo własności lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w G. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w Głogowie, V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi KW nr (...). Strony ustaliły, że w terminie 14 dni od chwili zawarcia umowy pożyczki zawrą przed notariuszem akt ustanowienia zabezpieczenia w formie przewłaszczenia na zabezpieczenie powyższej nieruchomości (§ 4 pkt 1 i 2 umowy). Ponadto pożyczkodawca podda się, na podstawie art. 777 § 1 pkt. 5 kodeksu postępowania cywilnego – na rzecz pożyczkodawcy egzekucji z całego swojego majątku w zakresie zapłaty wszelkich należności z przedmiotowej umowy pożyczki do kwoty 324 000 zł, przy czym Pożyczkodawcy przysługiwać będzie prawo wystąpienia o nadanie klauzuli wykonalności w terminie 24 miesięcy od dnia rozwiązania lub wygaśnięcia umowy pożyczki (§ 4 pkt 2 umowy).

G. D. w umowie wskazała, że zdaje sobie sprawę z konsekwencji niespłacenia w terminie pożyczki lub nie płacenia rat pożyczki w terminie określonym w harmonogramie, a także że wiadomo jej iż nieruchomość jako przedmiot zabezpieczenia może być przez nią utracona oraz jest świadoma na czym polegają zawarte w umowie formy zabezpieczenia § 4 pkt 3 umowy).

W § 6 pkt 9 umowy G. D. oświadczyła, że umowa pożyczki nie jest jej niezbędna, w szczególności nie wykorzystuje w żaden sposób jej sytuacji finansowej. Wskazała ponadto, że akceptuje wszelkie zobowiązania wynikające z umowy, a świadczenia wynikające z umowy uznaje za ekwiwalentne i współmierne. Pożyczkodawca oświadczył, że nie znajduje się w położeniu przymusowym, w szczególności w rozumieniu art. 388 § 1 k.c., zaś pożyczkobiorca wskazał, iż nie jest mu znana sytuacja finansowa G. D., bowiem nie została mu ona w pełni przedstawiona § 6 pkt 9 i 10).

W § 7 pożyczki I. C. zobowiązał się, że w przypadku spłaty pożyczki w uzgodnionym terminie, do zwrotnego przepisania nieruchomości przy ul. (...), w ciągu 14 dni (dowód: umowa pożyczki k. 65-74).

14 marca 2017 r. G. D. i I. C. w akcie notarialnym Rep. A nr (...) r. zawarli umowę przeniesienia własności nieruchomości na zabezpieczenie oraz oświadczenie o poddaniu się egzekucji. W umowie tej G. D. oraz I. C. oświadczyli, że na podstawie umowy pożyczki nr (...) z dnia 14 marca 2017 r. I. C. udzielił G. D. pożyczki w kwocie 100 000 zł, a G. D. pożyczkę tę przyjęła. G. oświadczyła, że celem zabezpieczenia wierzytelności I. C. wynikających z umowy pożyczki nr (...) przenosi na rzecz I. C. stanowiący odrębną nieruchomość lokal mieszkalny nr (...), położony w G. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w Głogowie, V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi KW nr (...), zaś I. C. na to przeniesienie wyraził zgodę (§ 5 umowy). I. C. zobowiązał się do powrotnego przeniesienia na rzecz G. D. powyższego lokalu mieszkalnego, wraz z prawami związanymi, w terminie 14 dni od spłaty przez G. D. wszystkich zobowiązań wynikających z umowy pożyczki nr (...) – w tym wszelkich odsetek, prowizji i innych opłat oraz kosztów dochodzenia wierzytelności (§ 6 umowy). W § 9 umowy strony ustaliły, że w przypadku braku spłaty pożyczki lub postawienia pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności, I. C. będzie miał prawo zaspokoić się z lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) (dowód: umowa przywłaszczenia k. 57-64).

W piśmie z 8 października 2017 r. adw. T. T. działając w imieniu G. D. złożył I. C. oświadczenie o uchyleniu się przez G. D. od skutków prawnych oświadczeń złożonych w umowie z 14 marca 2017 r. w zakresie jakim dotyczyły one sytuacji majątkowej i osobistej G. D., pokwitowania otrzymania kwoty 18 000 zł. Jako przyczynę uchylenia się od złożonych oświadczeń woli wskazał brak możliwości swobodnego podjęcia decyzji i wyrażenia woli przez G. D.. Równocześnie wezwał I. C. do zwrotnego przeniesienia własności lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w G. w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania (dowód: pismo z 7 października 2017 r., dowód nadania k. 18-19).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim w oparciu o wymienione wyżej dokumenty prywatne i urzędowe, których wiarygodność nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Sąd oparł się również na zeznaniach wszystkich przesłuchanych w sprawie świadków. Zauważyć jednak należy, iż z perspektywy ustalenia okoliczności istotnych dla wydania orzeczenia w niniejszej sprawie zeznania świadków oraz samej powódki miały znaczenie drugorzędne.

Twierdzenia przesłuchiowanych osób nakreślały jedynie tło sprawy. Sąd za niewiarygodne uznał zeznania świadków i powódki w zakresie w jakim wskazywali oni, że G. D. nie otrzymała pełnej kwoty pożyczki. Powyższym zarzutom przeczą bowiem liczne dokumenty – pokwitowanie odbioru, a także pisemne oświadczenia powódki zawarte w dwóch umowach. Zdaniem Sądu zeznania świadków i powódki w tym zakresie były gołosłowne i nie zasługiwały na danie wiary.

Podkreślić należy, że okoliczności stanowiące podstawę wydania wyroku w niniejszej sprawie były w przeważającej mierze bezsporne pomiędzy stronami. Kwestią wymagającą ustalenia była interpretacja prawna tych faktów.

Sąd zważył, co następuje.

Powódka w niniejszej sprawie domagała się ustalenia, że umowa pożyczki z 14 marca 2017 r. jest nieważna. Materialnoprawną podstawę roszczenia dochodzonego przez powódkę stanowił więc art. 189 k.p.c. Stosownie do tego przepisu strona powodowa może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. W pierwszej kolejności oceny wymagało więc, czy powódka wykazała w toku postępowania interes prawny w żądaniu ustalenia istnienia umowy pożyczki. Z interesu prawnego strony powodowej w uzyskaniu zamierzonego ustalenia wynika bowiem jej legitymacja do wytoczenia powództwa. W doktrynie przyjmuje się, że przez interes prawny w procesie cywilnym należy rozumieć obiektywną w świetle obowiązujących przepisów prawnych, to jest wywołaną rzeczywistym narażeniem lub zagrożeniem określonej sfery prawnej, potrzebę uzyskania określonej treści wyroku (por. T. Rowiński, *Interes prawny w procesie cywilnym i w postępowaniu nieprocesowym*, Warszawa 1971, s. 26). Wskazuje się także, że interes prawny to istniejąca po stronie powoda chęć uzyskania określonej korzyści w sferze jego sytuacji prawnej, polegającej na stworzeniu stanu pewności prawnej, co do jego aktualnej sytuacji prawnej.

W ocenie Sądu powódka wykazała istnienie tak rozumianego interesu prawnego. Niewątpliwie nadrzędnym celem G. D. pozostaje odzyskanie przez nią własności nieruchomości lokalowej, która na mocy umowy o przeniesieniu własności nieruchomości na zabezpieczenie umowy pożyczki przeszła na pozwanego. Powódka co do zasady mogła by więc dochodzić roszczenia o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, opartego na art. 10 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece. Istnienie powyższego roszczenia nie wyłącza jednak dochodzenia przez G. D. ustalenia nieważności umowy pożyczki, która leżała u podstaw dokonania przeniesienia własności nieruchomości na zabezpieczenie. Stwierdzenie nieważności pożyczki rodzić będzie bowiem skutki w sytuacji majątkowej powódki nie tylko w zakresie prawa do przedmiotowej nieruchomości lecz również ostatecznie rozstrzygnie spory co do zakresu wiążących postanowień zawartych w umowie.

Jak wskazuje się w orzecznictwie, do zbiegu roszczeń w zakresie powództw z art. 10 k.w.h. i art. 189 k.p.c. dochodzi jedynie wtedy, gdy powództwo z art. 10 k.w.h. w całości zaspakaja interes strony powodowej. W konsekwencji sama możliwość żądania uzgodnienia treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, nie oznacza automatycznie braku interesu prawnego, bo powództwo oparte na art. 189 k.p.c. służy udzieleniu ochrony również w zakresie innych skutków prawnych mogących wynikać ze stosunku, który strona powodowa kwestionuje i które może usunąć wyrok *ex tunc* (por. wyrok Sądu Najwyższego z 23 marca 2018 r., II CSK 371/17, LEX nr 1807229). Jedynie powództwo oparte na art. 189 k.p.c. może więc zagwarantować powódce kompleksową ochronę jej interesów prawnych i wyeliminuje stan niepewności. Powyższe uzasadniało przyjęcie, iż powódka spełniła przesłankę istnienia interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c.

Zdaniem Sądu dla prawidłowej oceny ważności umowy zawartej przez strony wymagane było ustalenie, czy umowa łącząca strony podlegała obowiązującym w dniu jej zawarcia (14 marca 2017 r.) przepisom ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim. Ważności umowy o kredyt konsumencki wymaga spełnienia dalej idących wymogów prawnych niż w przypadku zawarcia umowy pożyczki uregulowanej w przepisach kodeksu cywilnego. Stosownie do treści art. 3 tej ustawy przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się zobowiązanie polegające na udzieleniu pożyczki w wysokości nie większej niż 255550 zł, które kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela konsumentowi. Za kredytodawcę uważa się zaś przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks

cywilny, który w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej, udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi kredytu lub pożyczki (por. art. 5 pkt 2 ustawy o kredycie konsumenckim).

Kluczowe dla ustalenia ważności umowy zawartej przez strony było więc ustalenie, czy pożyczka z 14 marca 2017 r. udzielona została przez pozwanego działającego w charakterze osoby fizycznej, czy też w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, a więc czy I. C. działał jako przedsiębiorca. Niezbędny było również ustalenie, czy powódka zawarła pożyczkę na rzecz swojego syna i w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, na co wskazywał pozwany, czy też uznać należy ją za konsumentkę w rozumieniu przepisów ustawy Kodeks cywilny. Kwota graniczna wskazana w art. 3 ustawy o kredycie konsumenckim nie została przekroczona.

Definicję przedsiębiorcy zawiera art. 43¹ k.c. Zgodnie z tym przepisem przedsiębiorcą może być osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 33¹ § 1. Aby uzyskać status przedsiębiorcy, wspomniane podmioty muszą spełniać kryterium funkcjonalne, tj. muszą prowadzić we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową. Definicja działalności gospodarczej – w chwili zawierania umowy pożyczki, tj. w dniu 14 marca 2017 r. – zawarta była w art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (dalej: u.s.d.g.), zgodnie z którym działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Działalność gospodarcza prowadzona jest na własny rachunek przedsiębiorcy, w jego własnym imieniu, a także na jego ryzyko.

W niniejszej sprawie rodzaj czynności podejmowanych przez I. C. wskazuje, iż udzielając pożyczki działał on w charakterze przedsiębiorcy. I. C. będąc osobą fizyczną prowadził bowiem we własnym imieniu działalność gospodarczą polegającą na udzielaniu pożyczek. Z treści przedłożonych do akt dokumentów oraz zeznań samego pozwanego jednoznacznie wynika, iż zawierane przez niego umowy miały charakter odpłatny, a celem I. C. było uzyskanie dla siebie dodatkowego dochodu. Podkreślić przy tym należy, że z punktu widzenia kwalifikacji danej działalności, jako działalności gospodarczej w rozumieniu art. 2 u.s.d.g., bez znaczenia pozostaje ilość nakładów finansowych na nią przeznaczonych. Kluczowa jest bowiem motywacja polegająca na chęci uzyskania dochodu, którą I. C. niewątpliwie posiadał.

Zdaniem Sądu pozwany swoją działalność wykonywał również w sposób zorganizowany i ciągły. I. C. przygotowywał się bowiem do udzielania pożyczek, zarówno od strony merytorycznej, jak i technicznej. Pozwany poświęcił czas na zapoznanie się z obowiązującymi przepisami, przygotował zawczasu wzory umów, a także wybrał kancelarię notarialną, która obsługiwać będzie jego działalność. Przede wszystkim zaś stworzył witrynę internetową, na która reklamowała świadczone przez niego usługi oraz stanowiła portal za pośrednictwem którego można było podjąć współpracę z pozwanym. Działanie I. C. nie miało więc charakteru przypadkowego lub okazjonalnego, było metodyczne i zorganizowane. Pozwany wprawdzie nie zarejestrował oficjalnie prowadzenia działalności gospodarczej, ale powyższe nie miało znaczenia dla oceny charakteru jego poczynąń. W świetle art. 43¹ k.c. status przedsiębiorcy nie wiąże się bowiem z dopełnieniem żadnych formalności np. wpisem do odpowiedniego rejestru. Zgłoszenie i wpis do ewidencji działalności gospodarczej stanowi tylko podstawę rozpoczęcia działalności gospodarczej w rozumieniu jej legalizacji i nie jest zdarzeniem ani czynnością utożsamianą z podjęciem takiej działalności (por. wyrok Sądu najwyższego z 5.03.2010 r. IV CSK 371/09, LEX nr 811872).

Działalność I. C. miała również charakter ciągły. Przede wszystkim pozwany przyznał, że udzielił pożyczek zarówno przed umową zawartą z powódką, jak i po 14 marca 2017 r. Niewątpliwie posiadał więc zamiar powtarzalności tych działań. Z zeznań I. C. wynikało, że zaprzestał udzielania pożyczek jedynie ze względu na zmianę przepisów prawnych, a więc z przyczyn od niego niezależnych. Działalność pozwanego nie miała w ocenie Sądu charakteru incydentalnego. Powyższe uprawdopodobniają informacje na temat czasu poświęconego przez niego na przygotowanie się do udzielania pożyczek – stworzenie zaplecza technicznego oraz uzyskanie stosownej wiedzy w tym zakresie.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd przyjął, iż I. C. zawierając umowę pożyczki z powódką działał w charakterze przedsiębiorcy.

Za przedsiębiorcę nie sposób uznać zaś G. D.. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że powódka nigdy nie prowadziła żadnej działalności gospodarczej. Sam fakt, iż w imieniu G. D. pierwotnie negocjowała inna osoba, która prowadzi własną firmę, pozostaje bez znaczenia dla oceny działań samej powódki. Umowa pożyczki bezsprzecznie zawarta została bowiem pomiędzy I. C., a G. D.. G. D. osobiście stawiała się do notariusza i samodzielnie złożyła oświadczenie woli o zaciągnięciu zobowiązania. Bez znaczenia dla ważności przedmiotowej umowy pozostaje również motywacja G. D. i cel, dla którego pożyczkę zawarła. Przeznaczenie przez powódkę pieniędzy uzyskanych z pożyczki na rzecz spłaty zobowiązań syna nie stanowi wystarczającej podstawy do uznania, że umowa z 14 marca 2017 r. zawarta została dla pozorów. Pozorność jest bowiem wadą oświadczenia woli polegającą na niezgodności między aktem woli a jej przejawem na zewnątrz, przy czym strony zgodne są co do tego, aby wspomniane oświadczenie nie wywołało skutków prawnych. Oświadczenie woli stron nie może wtedy wywoływać skutków prawnych odpowiadających jego treści, ponieważ same strony tego nie chcą (por. wyrok z dnia 11 maja 2007 r., I CSK 70/07, LEX nr 287785; tak również wyrok SN z dnia 26 lipca 2012, I UK 27/12, LEX nr 1218584). W sprawie nie budziło wątpliwości, iż pomiędzy stronami nie było żadnego porozumienia co do ukrycia rzeczywistych skutków zawieranej umowy. Dla oceny, czy pomiędzy oświadczeniami woli stron umowy, a jej treścią, w zakresie elementów istotnych dla oceny jej ważności, zachodzi niezgodność, kluczowe jest zachowanie stron po zawarciu umowy, w szczególności świadczące o realizowaniu uprawnień i obowiązków z niej wynikających (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 30 maja 2018 r., I AGa 115/18, LEX nr 2529544). W niniejszej sprawie zarówno z zeznań stron, jak i świadków jednoznacznie wynika, że G. D. chciała uzyskać pożyczkę, a I. C., chciał jej udzielić. Po zawarciu umowy strony realizowały zaś jej postanowienia. Podkreślić należy, że w świetle obowiązujących uregulowań prawnych środki finansowe uzyskane na podstawie umowy pożyczki wykorzystane mogą być przez pożyczkodawcę na dowolny cel. Fakt, iż w niniejszej sprawie G. D. przeznaczyła te pieniądze na spłatę zadłużenia syna pozostawał więc bez znaczenia dla oceny ważności złożonych przez nią oświadczeń.

W świetle powyższych okoliczności przyjmując należy, iż powódka zawierając umowę pożyczki z 14 marca 2017 r. działała jako osoba fizyczna, a powyższa czynność prawna nie była związana bezpośrednio z prowadzoną przez G. D. działalnością gospodarczą lub zawodową. Powódka podpisując umowę pożyczki z I. C. – działającym w charakterze przedsiębiorcy – występowała więc w charakterze konsumenta (por. art. 22¹ k.c.).

Konsekwencją powyższych ustaleń było więc zastosowanie do oceny zapisów umowy z 14 marca 2017 r. obowiązujących w tym okresie przepisów ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim. Zobowiązanie łączące strony spełniało bowiem przesłanki kredytu konsumenckiego (por. art. 3 ustawy o kredycie konsumenckim). Obowiązujące na datę 14 marca 2017 r. przepisy, w celu zwiększenia bezpieczeństwa prawnego i przejrzystości na rynku kredytów konsumenckich, zawężyły zakres podmiotów uprawnionych do udzielania pożyczek osobom fizycznym. Oprócz banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych uprawnienie do zawierania takich zobowiązań posiadały jedynie podmioty działające w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością albo spółki akcyjnej (por. art. 59a w zw. z art. 5 pkt 2a ustawy o kredycie konsumenckim). Udzielanie pożyczek konsumentom przez podmiot działający w formie prawnej innej niż wyżej opisane, stanowiło przestępstwo – było zachowaniem ustawowo zabronionym pod groźbą kary grzywny do 500 000 złotych i kary pozbawienia wolności do lat 2 (por. art. 59a ustawy). Przyjąć należy więc, iż udzielenie pożyczki pieniężnej przez pozwanego – osobę fizyczną działającą w sposób stały, zorganizowany i zarobkowy – powódce działającej w charakterze konsumenta, stanowiło czynność prawną sprzeczną z ustawą. Powyższe prowadziło zaś do ustalenia nieważności przedmiotowej umowy (por. art. 58 k.c.). Raz jeszcze podkreślić bowiem należy, że podmiot udzielający pożyczek konsumentom musi prowadzić działalność w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej (art. 59a ust. 1). W przypadku więc, gdy kredytodawca działa w innej formie prawnej i nie należy do żadnej z kategorii wyjątków wymienionych w art. 5 pkt 2a lit. a–c u.k.k., umowa o kredyt konsumencki zawarta przez tego kredytodawcę z konsumentem jest spreczna z ustawą, a więc nieważna (art. 58 § 1 k.c.). W literaturze wskazuje się, że za takim wnioskiem przemawia wykładnia

celowościowa art. 59a ust. 1 – potrzeba wyeliminowania z polskiego rynku instytucji pożyczkowych działających w niewłaściwej formie prawnej (por. T. Czech Kredyt konsumencki. Komentarz, wyd. II, LEX nr 10650).

W konsekwencji powództwo jako udowodnione podlegało uwzględnieniu w całości. O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. stosownie do wyniku procesu. Powódka wygrała sprawę w całości, pozwany zobowiązany był więc do zwrotu poniesionych przez G. D. kosztów procesu, na które składały się opłata od pozwu w wysokości 5 000 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz koszty zastępstwa procesowego ustalone na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z dnia 5 listopada 2015 r., poz. 1800).